

DIAGNOSTIKOVÁNÍ AFEKTIVNÍCH VLASTNOSTÍ ŽÁKA

Afektivní vlastnosti – zájmy, hodnoty, motivace
(preference, přesvědčení, sebepojetí a temperament)

Afektivní vlastnosti žáka – **vliv na úspěšnost učení**

Afektivní vlastnosti žáka a afektivní výukové cíle (vnímavost podnětů – reagování - oceňování hodnoty – integrování hodnot (organizace, systematizování) - integrování hodnot v charakteru – srv.- Niemierkova a Kratwohlova taxonomie).

Afektivní doména – pozornost, zájem, estetické cítění, morální aj. postoje, názory, pocity a hodnoty. Např. naslouchat, ocenit důležitost, citově na něco reagovat, vnímat estetickou hodnotu. Vidět morální dilema

Afektivní vlastnosti a reproduktivní osvojování učiva

pozitivní ← **POSTOJ** → negativní
silný ← **ZÁJEM** → slabý
vysoká ← **MOTIVACE** → nízká
důležité ← **HODNOTY** → nedůležité

**POSTOJ ZÁJEM MOTIVACE VNITŘNÍ MOTIVACE VNĚJŠÍ
MOTIVACE HODNOTA**

METODY DIAGNOSTIKOVÁNÍ AFEKTIVNÍCH VLASTNOSTÍ ŽÁKŮ

POZOROVÁNÍ ČINNOSTI ŽÁKA

Zájem o vyučovací předmět - ukazatele chování žáka ve škole:

- žák pozorně sleduje učitele, upřeně se dívá
- často se hlásí
- navrhuje témata
- klade učiteli otázky k probíranému učivu
- přináší zajímavé informace, příklady, ukázky, knihy, časopisy
- hovoří o vlastních zkušenostech a zážitcích s učivem
- iniciativně se hlásí, když učitel potřebuje asistenci nebo pomoc

Zájem o určitou oblast, např. o přírodovědnou tematiku - žák

- navštěvuje přírodovědná muzea
- dělá doma chemické pokusy
- sbírá hmyz
- pěstuje rostliny
- chová doma zvířata
- vlastní knihy s přírodovědnou tematikou

Zájem nebo nezájem žáka o četbu signalizují tyto prvky:

Ukazatele *zájmu* o četbu

- mluví o přečteném
- často používá slovníky, příručky a jiné textové materiály
- často chodí do prodejen knih a do knihoven
- často jej lze přistihnout s knihou v ruce

Ukazatele *nezájmu* o četbu:

- stěžuje si, že dostává mnoho úloh ke čtení
- neví-li si rady, volí raději pomoc druhých než hledání informací v textech
- mále navštěvuje knihovny a knihkupectví
- ve volných chvílích (např. během volné hodiny) nečte

Ukazatele *výkonové* motivace žáka

Žák s vysokou výkonovou motivací

- hlásí se i když se nehlásí nikdo jiný
- vybírá si složitější příklady než ostatní
- specializuje se na řešení tzv. „chytáků“
- nelákají jej lehčí úlohy
- neodradí jej neúspěch

Žák s nízkou výkonovou motivací

- hlásí se jen, když se hlásí i většina ostatních
- hlásí se jen když si je vědom správnosti svého řešení
- k řešení si vybírá lehčí úlohy
- někdy se paradoxně hlásí tehdy, když nikdo nezná správné řešení (nemůže tedy být horší než ostatní)
- opisuje, používá taháky

DIAGNOSTICKÝ ROZHOVOR

Strukturovaný = předem připravené otázky

Polostrukturovaný = připravené jen jádro otázky, další vyplyne z linie rozhovoru

Nestrukturovaný = otázky vznikají v průběhu rozhovoru

Raport – vytvoření přátelské a důvěryhodné atmosféry mezi tazatelem a odpovídajícím /žákem/

Skupinový rozhovor – často v průběhu třídnické hodiny

POSOUZENÍ ŽÁKOVSKÝCH PRODUKTŮ

Produkty: verbální , výtvarné ..

Dotazník – písemné kladení otázek (výhody a nevýhody)
otevřené a uzavřené otázky

Příklad otázek:

Která z následujících odpovědí nejlépe odráží tvůj vztah k přírodovědě:

- a) líbí se mi
- b) dost se mi líbí
- c) považuji ji za podnětnou
- d) mám ji rád
- e) neumím odpovědět

Můj nejoblíbenější autor je.....

Ve volném čase se většinou věnuji.....

Kdybych měla 1 000 Kč

INVENTÁŘ ZÁJMŮ

Ve volném čase	čtu	ano- ne
	sleduji TV	ano-ne
	sportuji	ano-ne
	pomáhám rodičům	ano-ne
	pracuji s počítačem	ano-ne

POSUZOVACÍ ŠKÁLA - ke zjištění míry vlastností a jejich intenzity
(obvykle 3, 5, 7, 9 stupňů)

Příklady:

Matematika a já

Oblíbenost předmětů (pro starší žáky)

Český jazyk	1	2	3	4	5	6	7	A
Matematika								
Přírodověda								
Výtvarná výchova								
Tělesná výchova								
Pracovní výchova								
Cizí jazyk								
.....								

Rád si hraji doma sám(sama)

Stále – velmi často-často- občas- nikdy –

Likertova škála

		Matematiku mám ráda		
zcela	souhlasím	nemám vyhraněný	nesouhlasím	zcela
souhlasím	m	názor	nesouhlasím	nesouhlasím

DIAGNOSTIKA HODNOTOVÉ ORIENTACE ŽÁKŮ

TEST HIERARCHIE HODNOT (H. Rokeach)

- soubor cílových hodnot (žádaný stav existence) : *pohodlný život (život v dostatku) – prospěšný život (pocit trvalého přínosu) – potěšení (život plný radosti a volna) - svoboda (osobní nezávislost, svobodná volba)*
- hodnoty instrumentální (žádaný způsob chování) : např. *ctižádostivý (velmi pilný, usilující o úspěch) – rozumový (důsledný) – veselý – (bezstarostný, radostný) – tvůrčí (smělý, tvořivý) - (seřazení hodnot, přeškrtnutí 3 nejméně významných)*

ZJIŠŤOVÁNÍ HODNOTOVÉ ORIENTACE

- představ si nejlepšího kamaráda a napiš, co se ti na něm nejvíce líbí, čeho si vážíš, proč je tvůj kamarád? Neuváděj jméno. Pokud nemá kamaráda, napiš, jakého by sis přál.
- Představ si chlapec (dívku), s kterou bys kamarádit nechtěl(a). Co ti nejvíce vadí a co se ti nelíbí.

TEST HODNOTY

Co je zapotřebí k tomu, aby člověk byl šťastný? Zamysli se a pak napiš. Co považuješ za nejdůležitější, napiš na první místo.

Interpretace výsledků - hodnoty zaměřené na sebe, směřované k nejbližším a známým lidem ,hodnoty týkající se věcí obecně lidských. Řazení podle četnosti.

TEST TŘÍ PŘÁNÍ

Napiš 3 svá největší přání (podle důležitosti), pak uveď důvody.

DIAGNOSTIKA ZÁJMŮ ŽÁKŮ

Pro **rozvoj zájmů** je třeba:

- Poskytovat vhodné příležitosti
- Ukázat, k čemu je takový zájem užitečný
- Nehodnotit žákovy dovednosti související se zájmem dříve, než dostane dostatek prostoru a příležitostí k jejich vytvoření
- Dávat najevo vlastní zaujetí o předmět žákova zájmu
- Klidně snést, když žák nebude mít k předmětu zájmu stejný citový vztah jako učitel

Možnosti diagnostiky zájmu žáků:

1. zaměřené systematické pozorování
2. volný rozhovor na dané téma
3. slohová práce na dané téma

4. původní nebo různě upravené dotazníky
5. autodiagnostika vlastních zájmů žáka

METODY DIAGNOSTIKY ŽÁKOVA VZTAHU K PŘEDMĚTU

1. Pozorování činnosti žáka v průběhu vyučovací hodiny

- pozornost, s jakou žák sleduje výklad
- žákovy reakce na učitelovy požadavky
- způsob komunikace s učitelem
- žákovy reakce na neúspěchy ve sledovaném předmětu
- úroveň domácí přípravy
- soustředěnost při samostatné práci

2. Rozbor výsledků činnosti žáka (cenné je porovnání výsledků činnosti ve dvou či více předmětech)

3. Dotazník pro žáky (vztah k vyučovacímu předmětu)